

alleen gevonden wordt in het bekende Huth-manuscript, een handschrift van de Borron's *Merlin* met een vervolg, dat nergens anders voorkomt, en nu in het bezit is van Mr. Alfred Huth te Londen. In het vijfde boek volgt Malory een middel-Engelsch gedicht *Le Morte Arthure*, toegeschreven aan den Schotschen dichter Huchown. Bij het zesde boek begint Malory met de geschiedenis van Lancelot, overeenstemmende met den middeleeuwschen Franschen proza *Lancelot*. En zoo gaat hij voort tot zijn een-en-twintigste boek beurtelings volgend den Franschen *Tristan*-roman in proza, de zeer bekende *Queste du Saint-Graal* en de reeds genoemde middel-Engelsche romance: *Le Morte Arthure*.

Nu blijkt het terstond zeer duidelijk, dat Malory, die het meest aan Robert de Borron en *la Queste du Saint-Graal* ontleende, in de voorstelling der Arthur- en Graalwereld de sterk christelijke kleur van zijne hoofdbronnen heeft moeten overnemen. Toen de beroemde drukker Caxton in 1485 Malory's *Morte Darthur* in het licht zond, zeide hij, dat vele aanzienlijke *gentlemen* hem gevraagd hadden: waarom hij niet drukte: „*The noble history of the Saint-Graal, and of the most renowned Christian King Arthur, which ought most to be remembered among us Englishmen before all Christian Kings.* Men was gewoon in de Middeleeuwen van de Negen Besten (Koningen) te spreken, waarvan drie Heidenen, drie Joden en drie Christenen. De drie Christenen waren: koning Arthur, Charlemagne, en Godfried van Bouillon. Het is vooral het christelijk karakter van *King Arthur*, 't welk door Malory op den voorgrond werd geschoven. Zeer juist wordt het door Henry Morley in zijn voortreffelijk en uitvoerig boek over de geschiedenis van de Engel-Letterkunde gezegd: „*The very soul of mediaeval Christianity breathes out of the story of the Quest of the Graal as told with simple directness by Sir Thomas Malory.*”

Het spreekt van zelf, dat Tennyson, die zijne stof aan Malory ontleent, dat sterk geteekend christelijk karakter, inzonderheid door zijne mystieke fantazieën omtrent den Heiligen Graal, van Malory overneemt. Dat blijkt het beste in Tennyson's idylle onder den titel: *De Heilige Graal*.

Hij stelt het voor, alsof de ridder Percheval op het eind zijner dagen monnik geworden was. Iets dergelijks was al door Geoffrey van Monmouth in zijne *Historia Regum Britanniae* (vóór 1147) gedaan, daar hij Lancelot monnik en Genovra non laat worden. Percheval sluit bij Tennyson vriendschap met een monnik Ambrosius, en houdt een lang gesprek met dezen, omdat hij hem vroeg, wat hem van de tafelronde heendreef. En Percheval antwoordt, dat een lieflijk visioen des Heiligen Graals hem naar het klooster bracht. De Graal is de „beker,” daar Christus bij zijn laatste avondmaal uit dronk. Jozef van Arimathea had hem naar Engeland gebracht, en hem naar Glastonbury gevoerd, maar door de boosheid der wereld was de beker ten hemel opgenomen en verdwenen.

Deze geheele voorstelling komt door Malory uit Robert de Borron tot Tennyson. De Borron heeft in de eerste jaren der 13de eeuw zijn *Joseph d'Arimathea* en zijn *Merlin* geschreven, met het doel de geschiedenis van den Graal — reeds overbekend — eene geheel specifiek christelijke kleur te geven. De Graal was het eerst zoo genoemd door den beroemden dichter Chrétien de Troyes, die omstreeks 1175 voor Graaf Philips van den Elzas een roman schreef over Percheval en den Graal. Deze roman was gevolgd naar een „*livre*”, dat de Vlaamsche Graaf voor Chrétien uit Engeland in 1172 had meegebracht. Chrétien maakt door dit ons onbekend geschrift kennis met Kymrische verhalen aangaande Percheval en den Graal. Het is zeer waarschijnlijk dat de term Graal reeds in 1175 in Noord-Frankrijk bekend was, daar